

AZ OLVASÓKÖRÖK SZERVEZÉSÉRŐL

Sallai István elvtárs A Könyvtáros januári számában figyelemreméltó fejtegetésekben válaszolt Juhász Sándor kismarjai könyvtáros kérdésére az olvasókörök munkájával kapcsolatban. E problémához hozzászólva meg kell állapítani, hogy az olvasókörök szervezése bizony nem megy simán. Ha olyan olvasóköröket akarunk szervezni, amelyekbe szívesen, érdeklődéssel jár a falusi lakosság, akkor hosszú és türelmes munkára kell felkészülnünk, mert ez éppen olyan nagy munka, mint egy falu lakosságával megszerettetni az olvasást. Azal a módszerrel próbálkoztam, hogy biztattam az olvasni szerető asszonyokat, férfiakat, olvassanak fel egy-egy nagyon mulatságos, szórakoztató, rövid olvasmányt az olvasásért zsörtölődő családtagoknak. E kísérleteket rendszeres felolvasások követték a családban. Összejönnék a szomszédok is és esténként a gyerekekkel olvastatnak fel, vagy valamilyik felnőtt nyitja ki a könyvet és olvas fel. Ezeket a felolvasásokat nem jelentjük, de — vannak. Sőt napról-napra szaporodnak. Ez szerintem biztos jel arra, hogy az ilyen módon, maguktól alakuló »olvasókörök«, előbb-utóbb fejlődnek és ezért figyelemmel kell kísérnünk e jelenségeket, mert belőlük alakíthatjuk ki utóbb az irányított olvasóköröket. A másik módszer az, hogy ne mi hívjuk össze felolvasáshoz a látogatókat, hanem keressük meg azokat a helyeket, ahol összejönnek tollat fosztani, vagy más közös munkára, esetleg éppen csak beszélgetésre és kérjük meg őket, hallgassák meg egy-egy rövid elbeszélés felolvasását. Ha eleinte nem is örülnek különösebben ennek, de nem utasítanak vissza és többnyire akad, aki megkedveli ezt az eddig számára szokatlan szórakoztatást. Így lassan, fokozatosan kiépíthetjük az olvasóköröket, a példa vonz és önkéntesen is alakulnak majd falusi olvasókörök.

A keceli népkönyvtár olvasóterme

Most például hetenként tartok felolvasást a gazdaasszony-szakkörben és máris szívesen fogadják látogatásaimat.

VETŐ GYÖRGYNÉ
keceli népkönyvtáros

A KÖNYVTÁR TECHNIKAI KELLÉKEINEK MINŐSÉGÉRŐL

Minden katalógus mulandó életű; éppen úgy, mint a sokat forgatott könyv, elrongyolódik, beszenyeződik. Az utóbbi években a könyvtárak forgalma rohamosan nőtt és ezzel párhuzamosan a katalógusok igénybevétele is fokozódott. Egyes elrongyolódott katalóguscédulák kiemelése, a megfelelő számú cédula megrendelése, újból való beosztása még a sokszorosítóval rendelkező könyvtárakban is körülményes. Lassú munka, amelyhez még külön munkakerőre is szükség van. Más könyvtárakban pedig szinte megoldhatatlan feladat a folyómunkák mellett a cédulamásolatgatás. A katalógusok időelőtti elrongá-

lódását nagyon elősegíti azok papirosának egyre romló minősége. Nem mondhatjuk, hogy »katalóguskartonok«, ez túlzás volna. Ezek a most beosztott cédulák ugyanis nagyon rövidéletűek lesznek és kicserélésük rengeteg időt, fáradságot okoz majd. Emellett a katalógusok használhatóságát is csökkentik a vékony laposkák, ugyanis könnyen egymáshoz tapadnak, az olvasó »átlapoz« rajtuk, sőt a katalógus gondozója is könnyen tévedhet emiatt a beosztásnál, két lapot oszthat egy helyre. A cédulák rossz minősége tehát közvetve az egész könyvtári munka minőségét is rontja.

Hozzájárul a cédulák gyorsabb elhasználódásához a katalógusszekrények felületes kidolgozása is. A katalógus bővítésénél — amire nagyobb könyvtáraknál sűrűn kerül sor — a céduलाanyagot meg kell mozgatni. Ha a katalógusszekrények méretezése pontos (aminthogy pontosnak kellene lennie), lényegesen kevesebb cédulát kell kiemelni, átadni, mert a fiókok cserélhetők. Az utóbbi években készült katalógusszekrényeket azonban felületes munkával állították elő, a fiókok még egy szekrényen belül sem cserélhetők. Emiatt az egész céduलाanyagot ki kell emelni és át kell rakni, ami nemcsak fölösleges fáradság, hanem a cédulák rongálódásához is jelentősen hozzájárul. Gyakran a rögzítőrúd nem fekszik középvonalban, vagy pedig alacsonyabban van elhelyezve, semhogy a cédulák kivágásában elfordítható lenne.

Legutóbb egyes könyvtárak javaslatot dolgoztak ki a céduलाanyag jobb megőrzésére. A javaslatokat most próbálják ki. A legfontosabb feladat azonban az, hogy a könyvtárak számára jóminőségű, erős katalóguskartonokat gyártsanak, mert így aránylag kis áldozattal sok fölösleges kiadástól mentesülnék. A könyvtárak vezetőségeinek több gondot kell fordítaniuk a technikai kellékek, a felszerelések minőségének ellenőrzésére és meg kell követelni az anyagellátó szervektől a jóminőségű kartont, szigorúan ellenőrizni a szabványméretek betartását a céduláknál és a katalógusszekrényeknél egyaránt. Ezeknek a hiányosságoknak nyílt feltárása az illetékes szervek előtt remélhetőleg bizonyosan eredményt hoz majd.

SCHNELLER KÁROLY
az Országos Széchényi Könyvtár
dolgozója

AZ ÓZDI KOHÁSZATI ÜZEMEK KÖNYVTÁRI VISZONYAIRÓL

Valóság, hogy sok könyvtárban rossz az állomány összetétele. Nálunk is ez a helyzet. Sok a kihasználatlanul heverő ideológiai és kevés az olyan szépirodalmi mű, amelyet a legtöbben szeretnének olvasni. Öröm, hogy kiadóink idei programja sok ilyen könyv kiadásával biztat, de még így is nagy a hiány. Nagyon sokan keresik Gárdonyi könyveit, Jókai Kárpáthy Zoltánját, Aranyemberét, a Fekete gyémántokat, Móricz Boldog emberét, Sáraranyát, amelyekből már régóta nem jelent meg újabb kiadás, vagy ha jelent is meg, kevés példányban. Az ifjúsági könyvek tekintetében kiadóink bátrabban nyúlhatnak a Verne-regényekhez és a hasonlóan, képzeletet megmozdító, ismereteket gyarapító munkákhoz. A Szovjetunióban nagy olvasótáborra van a Cooper és Mayne Raid könyveknek, ezeket nálunk a felszabadulás óta még nem adták ki. Nagyon kevés az új könyvek között a meséskönyv, pedig a jó meséskönyvet még a felnőttek is nagyon szeretik. Olyan meséskönyv kellene sok, mint amilyen Illyés Gyula 77 magyar népmeséje. Egyes íróink gyűjthetnék az újabb népmeséket; nem ártana kiadni Arany László és mások mesegyűjteményét sem.

Sok a hiányunk könyvtárunk helyisége, berendezése tekintetében is. Raktárunk már régóta kicsi, polcaink megteltek; panaszunkat azonban a kultúr otthon vezetősége és az üzemi bizottság nem veszi figyelembe. Négy éve biztatnak azzal, hogy az épületre emeletet húznak és akkor a könyvtárnak is lesz meg-

Az Ózdi Kohászati Üzemek könyvtárának plakátja a ponyvairadalom ellen

felelő helyisége. Kérdés, hogy ez a régóta húzódó terv megvalósul-e az idén. Polcaink ósdiak, magasak, tetejük még létráról is alig érhető el. Berendezésünk szegényes és hiányos, még egy árva kölcsönzöstallunk sincs. Olvasótermünk van ugyan, de nem a mellettünk levő teremben, hanem az emeleten. A szomszédos teremben a képzőművészeti szakosztály működik és hiába kértük többször, hogy cseréljék meg a képzőművészeti szakosztály helyiségét az olvasóteremmel, kérésünket az üzemi bizottság nem teljesíti. A továbbfejlesztés anyagi feltételei jelenleg biztosítva vannak. Havonta 15.000 forintot kap összesen a könyvtár, ebből 10.000 forint megy könyvbeszerzésre, tehát e tekintetben nem panaszkodhatunk.

A patronáló tevékenységgel kapcsolatban elmondhatom, hogy könyvtárunkat a Fővárosi Szabó Ervin Könyvtár inkább csak névleg pártfogolja. Segítő tevékenysége ugyanis eddig nem nagyon mutatkozott meg. Néha-néha leküld részünkre egy-egy bibliográfiát, kiállítási útmutatót, de ezenkívül más segítséget nem kaptunk tőlük. Nemrég itt járt Drechsler elvtársnő, hogy a patronálás kérdéseit megbeszélje velünk. Sokat jegyzett és ígért is egyet-mást, reméljük itt jártának lesz is eredménye. Mivel a műhelykönyvtárak száma túlságosan nagy volt (48) és nem volt elegendő erőnk irányításukra, kézbentartásukra, az üzemi bizottság kérésünkre a Csepelen tapasztaltak alapján március elsejével kezdődő háromhónapos végrehajtási határidővel elrendelte a műhelykönyvtárak összevonását. Számuk így 16-ra csökken, és az eddigi 150—200—300 kötet helyett egy-egy műhelykönyvtár állománya 800—1000—1200 kötetből fog állni. A nagyobb állományból könnyebb az olvasók igényeit kielégíteni és ugyanakkor egyszerűbb a műhelykönyvtárak ellenőrzése, irányítása, segítése is. Javasoltam — írásban is — az üzemi bizottságnak, hogy a kohászati szakszervezet központjának engedélyvel, a csepeliekéhez hasonlóan, létesítsünk teljesítményminimumot és adjunk tiszteletdíjat a műhelykönyvtárosoknak, azonban többszöri sürgetésemre sem kaptam választ. Mivel három függetlenített könyvtáros, ilyen sok műhelykönyvtár, több mint 32.000 kötetes állomány és mindennapos kölcsönzés mellett a sokrétű munkát nem tudja elvégezni, kértem

Olvasómozgalmi plakát az Ozdi Kohászati Üzemek könyvtárában

a jó könyvtármunka érdekében a függetlenített könyvtárosok számának növelését — egy fővel. Az üzemi bizottság ezt a kérésünket sem teljesítette, amint támogatást általában hiába várunk, még a műhelykönyvtárak összevonásánál sem adtak segítséget. Január 31-i határidővel cserekönyvvalapot létesítettünk 1000 kötettel, hogy meggyorsítsuk a műhelykönyvtárak könyvcserejét. Ebben a negyedévben különben a Magyar-Szovjet Barátság Hónapja alkalmából a gyarmati ifjúság napja tiszteletére a nagyüzemi DISZ-bizottság, az MSZT nagyüzemi szervezete és a kultúrotthon könyvtára közösen irodalmi könyvismertetést rendezett (Németh Imre: Óserdők mélyén és Valentyinov: Afrikai történetek) és bemutatta az »Algír harcok« című keskenyfilmet.

Szólnom kell még az üzemi könyvtárosok képzésének és továbbképzésének elhanyagolásáról. Sem a Népművelési Minisztérium, sem a SZOT nem törődik velünk eléggé. Az illetékes szakszervezeti központoknak pedig kisebb gondjuk is nagyobb ennél. Örvendétek ellenben, hogy a kohászati szakszervezet központja a nyárra kéthetes tanfolyam rendezését tervezi.

NAGY JÓZSEF,
az Ozdi Kohászati Üzemek
kultúrotthonának könyvtárvezetője

A BÉKÉS MEGYEI KÖNYVTÁR »IRODALMI FEJTÖRŐJE« ÉS AZ OLVASÓMOZGALOM

Március elején kezdtük meg az »Irodalmi fejtörő« rejtvénypályázatunkat azzal a leplezetlen céllal, hogy könyvtárunk iránt fokozzuk az érdeklődést. A könyvtár kölcsönző helyiségében, a város szívében levő fiókkönyvtárban és a középiskolákban függesztettük ki a plakátokat. Ezek nemcsak általános felhívások voltak, hanem a kérdésekből is adtunk kóstolót és ezzel sok olvasóban felébresztettük a szunnyadó versengési szellemet.

A kérdőívek terjesztésénél a legegyszerűbb, de legnagyobb gondosságot igénylő és egyben leghatásosabb eljárást alkalmaztuk. A könyvtári kölcsönzés időtartama alatt beszélgetés közben adtuk át az íveket olyan olvasóknak, akikről feltételezhettük, hogy megfejtve adják vissza. Ma már nem gond a terjesztés. Az olvasók kérik a pályázati íveket és egymásnak ajánlják a versenyben való részvételt. Olvasóinkat izgatja a »telitalálat« reménye. Nem is kis dicsőség mintegy száz kérdésre pontosan megfelelni (ennyi bűvik meg a tíz kérdés-csoportban) és buzditólag hat rájuk az is, hogy komoly irodalmi alkotásokat nyerhetnek. Vigyázunk arra, hogy a pályadíjak is lelkesítsék a résztvevőket. Így Puskin Anyeginjének új és nagyon szép kiadása több példányban várja, hogy a boldog nyertesek kezükbe kapják. A könyvesboltokban már alig kapható, de a Megyei Könyvtárban még hónapok múlva is megnyerheti egy-egy szerencsés megfejtő.

Egy fordulót már lezártunk. Megállapíthatjuk, hogy máris többet értünk el, mint amit reméltünk. 35 megfejtés érkezett be és minden pályázó részt vett a sorsoláson. Izgatottan figyelték az eredményt és aztán szinte kapkodták a telitalálatos szelvényeket és csoportokban tárgyalták a sikeres megfejtéseket. Még akkor kiosztottuk az új fejtörő kérdőíveket és voltak, akik azonnal nekibuzdultak a megfejtésnek. Az új kérdőívet sokkal tervszerűbben szerkesztettük meg. A kérdés-csoportok általában olyanok, hogy a helyes feleletet az olvasó bátyrendező katalógusunk felhasználásával könnyen megadhatja. Ezt nem is titkoljuk, de ők maguktól is felismerték, hogy így

segíthetnek magukon. Ez rászoktatja őket a katalógus használatára és most már olvasmányaik kiválasztásánál is igénybeveszik. Kölcsönzés közben megfigyelhetjük, hogy az olvasók összetévesztik a hasonló nevű szerzők műveit. Ezért vettünk fel a fejtörőben ilyen kérdést is: »Nagy Sándor, Nagy Lajos és Nagy István könyvei összekeveredtek. Kérjük szíveskedjék minden címet a szerzőhöz visszairányítani.« Ezután felsoroljuk a három író könyveit teljes összevisszaságban. Akad olvasó, aki azzal könnyíti meg a fejtörés munkáját, hogy kivészi a könyvet, amelynek nem tudja a szerzőjét. Mi csak örülünk ennek, hiszen a fejtörőben általában azokat a műveket szerepeltetjük, amelyek népszerűsíteni akarunk.

A felnőttek részére rendezett fejtörővel egyidőben az ifjúsági könyvtárban is megszerveztük az irodalmi rejtvénypályázatot. Ez látványos, mert kép- és betűrejtvények készülnek a gyermekek számára. A táblákra elhelyezett rejtvények díszes hatásukkal állandóan felkel-tik a gyermekek érdeklődését. Április 7-én új fejtörő készült az ifjúsági könyvtár részére és még aznap 23 megfejtést adtak be a gyerekek, 13 megfelelt. Irodalmi fejtörőnk — mely iránt könyvtáros társaink is érdeklődnek — az olvasókat szórakoztatja, neveli és közvetett módon, de hatásosan irányítja érdeklődésüket. Hasznos azonban a könyvtárosok szempontjából is, mert serkenti a szellemi frissességet és arra szoktatja őket, hogy határozott szempontok szerint csoportosítsák olvasmányaikat.

SZABAD OLGA

a Békés Megyei Könyvtár munkatársa

HOGYAN DOLGOZIK AZ ORSZÁG LEGJOBB BÁNYÁSZKÖNYVTÁRA

Nemrég az a kitüntetés érte megyénk egyik bányaiüzemi könyvtárát, hogy az ország minden nagyobb szénbányájának üzemi könyvtárosa az Egercsehi-Bányatelep üzemi könyvtárában kétnapos tapasztalatcserén vett részt. Hogyan érdekelte meg az alig 800 lelket számláló bányatelep üzemi könyvtára és annak könyvtárosa, Starcz András elvtárs ezt a kitüntetést? A válasz rövid és mégis sokatmondó: Egercsehi-Bányatelepen van az ország legjobban működő bányász-könyvtára. Jó munkájáért, többszöri ju-

talmazott mellett, elnyerte az Országos Bányász Szakszervezet vándorzászlaját, valamint a Megyei Könyvtár vándorzászlaját is. Ezeket a vándorzászlókat azonban nemcsak elnyerte, de meg is tartotta.

A könyvtárnak 3477 kötet könyve, 924 olvasója és március hónapban 8560 kötet könyvkölcsönzése volt.* A kérdés önkéntelenül is felvetődik, hogy miként lehet 800 lelket számláló bányatelep könyvtárának 924 olvasója? Úgy, hogy a bányatelep központi könyvtára mellett akna- és legényszállás könyvtár is működik. Azokban a községekben, amelyekben bányászok laknak, mint például Egerbocs, Mónosbél, Fedémes, Istenmezeje, Starcz elvtárs fiókkönyvtárakat szervezett. Ezeket a könyvtárakat ő maga irányítja, látja el könyvanyaggal, cseréli ki a már elolvasott könyveket. Ez a módszer máris megmagyarázza a lakosság számarányától eltérő elég nagy olvasói számarányt, de kérdés még, hogy miként tud egy személy, az aprólékos könyvtárostmunka mellett 8656 kötet könyvet egy hónap alatt kikölcsönözni. Ez a teljesítmény egy-két megyei, de legtöbb járási könyvtárnak is becsléletevé válnék. A könyvtár ezenkívül márciusban két irodalmi előadást, egy szakkönyvismertetést, egy klubdelutánt, hat olvasói estet, képkiallítást és állandó jellegű könyvkiallítást is szervezett.

Az igaz; hogy a rendezvények is mind segítik a könyvtárost a könyvek népszerűsítésében, de azok megszervezése is jelentős munka. Az Egercsehi-Bányatelep üzemi könyvtárosa mindezt úgy tudja elvégezni, hogy a pártszervezet és a szakszervezet nemcsak elvi segítséget ad könyvtármunkájához, hanem gyakorlatit is, ha ez szükséges. Például az előző szűk helyiségből, ahol alig fért el egy-két ember, a könyvtárát olyan épületbe költöztette, amely biztosítja a kényelmes helyben olvasást is. A szakszervezet gondoskodik arról, hogy a jóléti alap felhasználásánál a könyvtár is megkapja a könyvvásárlás céljára neki járó pénzt, bár ezt természetesen a könyvtáros is szorgalmazza.

A tömegszervezetek, a DISZ, MNDSZ, Szabadságharcos Szövetség és az úttörők szabadidejükben tényleges dolgozói a könyvtárnak. Például a DISZ-tagokból

* A kikölcsönzött kötetek számát az olvasókéhoz viszonyítva feltűnően soknak találjuk. Valószínűleg a helyben olvasott könyveket is magában foglalta. (A szerk.)

szervezett könyvkötőbrigád eddig több mint 150 kötet megrongált könyvet kötött be. Ezzel 1500 forintot takarított meg a könyvtárnak és ebből az összegből majdnem 100 új könyvet vásárolhattak. A könyvtáros irányításával mindent megtesznek a könyvállomány védelme mellett azért is, hogy az állomány állandóan gyarapodjék, mert a könyvek iránti hatalmas érdeklődést másként nem is lehetne kielégíteni.

Az Egercsehi-Bányatelep könyvtárosának módszereit már ismerik azok a könyvtárosok, akik tapasztalatcserén voltak a könyvtárban és ismeri megyénk csaknem valamennyi könyvtárosa. Nincs olyan értekezlet, hogy Starcz András a könyvtármunka érdekében jó ötleteivel ne adna segítséget könyvtáros társainak. Egyszerű bányászból lett könyvtáros, több mint két-évtizeden keresztül a föld mélyében fejtette a szénét.

A kép, amit adni szeretnék az Egercsehi-Bányatelep könyvtáráról, nem lenne teljes, ha csak azt írnám meg, ami jó és szép. Megemlítem tehát a hiányosságot is, amely elég súlyos — kevés a könyv! A könyvtárnak nemcsak Móricz, Mikszáth, Jókai, Gárdonyi műveiből, hanem az ifjúsági irodalomból és a színművekből is kevés példánya van, de hiányznak az olyan nélkülözhetetlen műszaki munkák is, amelyek segítenék a bányászokat a korszerű gépesítés alkalmazásában, valamint a több és jobb szén termelésében. Ezek a művek nem azért hiányoznak, mert Starcz András nem akarta beszerezni, hanem azért, mert nem kapja meg őket. Ennek a hiányságnak megszüntetése sürgős feladat.

HEGEDŰS ANDRÁS

a Heves Megyei Könyvtár vezetője

TAPASZTALATCSERÉN JÁSZBERÉNYBEN

Régi tervünket valósítottuk meg március 19-én, amikor tapasztalatcsere céljából meglátogattuk a jászberényi járási könyvtárat, amelyről úgy tudtuk, hogy az ország egyik legjobb járási könyvtára. Mi, a hatvani járási könyvtár dolgozói is értünk el eredményeket és ezeket akartuk összevetni a jászberényiekével. Egy év alatt községi népkönyvtáraink 15—50—100 kötetes kölcsönzésükkel — Kerekharaszt kivételével, ahol a lélekszám nagyon alacsony — 400 kötet fölé

emelték, népkönyvtárosaink között alkad azonban olyan is, aki mint Fácán János Rózsaszentmártonban, Kovács László Ecséden rendszeresen 600 kötetnél többet kölcsönöznek, Nándorfi Géza pedig Heréden a téli hónapokban havonta 1000 kötetnél többet kölcsönzött. Több mint félede nyertük el és azóta őrizzük a megyei könyvtár »A megye legjobb járási könyvtára« feliratú kitüntető vándorzászlóját. Eredményeink fokozásához szélesebb látókörre, több tapasztalatra van szükségünk, mint amit saját könyvtárainkban megszerezhetnénk; részben ezért is mentünk Jászberénybe.

Szándékosan választottunk látogatásunkra olyan napot, amelyen a jászberényi könyvtár hanglemez zenei estét rendezett. A rendezvény kitűnően sikerült, jól szervezték, mintegy 40—45 hallgató vett részt rajta. Jó módszer, hogy a hanglemezeket a rendezvény hallgatói adták kölcsön Varga Antal könyvtárvezető előzetes kérésére. Az ilyen rendezvények szerintünk helyesek, de első sorban a kultúrotthonok és nem a könyvtárak céljára. Ezt azért emelem ki, mert a jászberényi könyvtárban — mint megtudtuk — hosszú idő óta nem volt önálló irodalmi előadás, vagy más hasonló irodalmi jellegű rendezvény. A könyvtárvezető a zenei este rendezését azzal okolta meg, hogy az olvasók csak irodalmi előadásért nem mennek el a könyvtárba. Ezt a megokolást azonban nem fogadjuk el. Cáfolja a jászberényi könyvtár havi 9000 kötetes kölcsönzése is, de saját tapasztalataink is. A mi havi 4000 kötetes kölcsönzésünknel (1200 olvasó) vannak olyan olvasók ötvenen, százan, százhuszan, akik »csak« irodalmi előadást is meghallgatnak. Hogyan volna lehetséges akkor az, hogy Jászberényben, ahol sokkal nagyobb a kölcsönzések száma, ne akadnának ilyen olvasók.

A rendezvény előtt körülnéztünk a könyvtárban. Az olvasók véleményét a tisztaság, a bútorok ízléses elhelyezése erősen befolyásolja, a szakemberek szemében pedig fontos tényező a raktári rend. Hiszen a könyvtáros legegység feladata a könyvek rendbentartása. E tekintetben a jászberényi könyvtárban szerzett tapasztalataink kedvezőtlenek. Bár az ifjúsági műveket külön kezelik, éppúgy, mint mi Hatvamban, mégis több ifjúsági műre leltünk a szépirodalmi munkák között (például Gorbátov: »Az

én nemzedékem«). Kifogásunkra azt a választ kaptuk, hogy ez »nehéz ifjúsági könyv«. Am Koosedub »Hazámat szolgáalom« című könyvét az ifjúsági művek közt találtuk és több ismeretterjesztő könyvre is akadunk a szépirodalmi művek között.

Helytelennek, szinte gépiesnek ismerjük meg a jászberényi kölcsönzési módszert is. Az aznapi kölcsönzés folytán kicserélt könyveket két polcon tartják és gépiesen ebből az állományból kölcsönöznek. Szemem láttára történt, hogy egy olvasó magyar klasszikus műveket kért és a kölcsönző könyvtáros az aznapi cserélt anyagból tett eléje néhány darabot, hogy válogasson. Az olvasó szerencséjére ezek közt volt Móricz »Új világot teremtsünk« című kötete, de más magyar klasszikust hasztalan keresett az eléje tett könyvek között. Ugyanakkor a polcon jónéhány más Móricz és Mikszáth mű sorakozott. Mikor ezeket leemeltem és elébe tettem, örömmel választott még ki egy Móricz, egy Mikszáth művet és egy szovjet szépirodalmi munkát. A könyvkártyák is azt bizonyítják, hogy a kölcsönzés »módszere« gépies, mert például két-három hónapig folyamatosan ugyanazok a könyvek forognak, majd ugyanennyi ideig nem kerülnek az olvasók kezébe. Ezt a módszert tehát nem tekinthetjük az olvasó érdeklődési köre irányításának. Mi odaadjuk az olvasónak a kért könyvet, ha bent van a könyvtárban, de irányítási tervünknek megfelelően ajánlunk más műveket is.

A jászberényi könyvtár, feljegyzései szerint, februári kölcsönzése meghaladta a 9000 kötetet, 300 kötet napi átlaggal, de nem volt ritka a napi 400 kötetes kölcsönzés sem. A legalacsonyabb napi kölcsönzési átlag 260 kötet volt és március első felének is ez az átlaga. Különbös azonban, hogy amikor a zenei rendezvény alkalmából ott voltunk, az egész napi kölcsönzés — csak 160 kötetet tett ki. Nálunk, ha rendezvényünk van, a kölcsönzés meghaladja a szokásos napi átlagot.

A könyvtár szervezője szerint az első negyedévben március 19-ig a jászberényi járási könyvtár dolgozói összesen négy napot töltöttek a községi könyvtárakban. Nekünk, bár kevesebb könyvtárunk van, mint Jászberénynek (mindössze 19), a külső munkán töltött havi 12—15 nap

sem elegendő. Más hibákat és hiányosságokat is tapasztaltunk. A legsúlyosabbnak és a felsorolt hibák gyökerének azonban azt tartjuk, hogy a könyvtárban a kollektív elvtársias szellem helyett hosszú idő óta »haragszom rád« légkör uralkodik. Ennek nyilván az az oka, hogy Varga Antal sokkal inkább érzi magát a Könyvtár vezetőjének, mint

könyvtárosnak. Tapasztalatainkat nem titkoltuk el és elég hosszan megbeszéljük Varga Antallal, aki bár nem szivesen, de végül is egyetértett velünk. Úgy érezzük, tapasztalatcserénk sikerrel járt, mert okultunk a jászberényi járási könyvtárban tapasztaltakból.

SÁRKÖZI MIKLÓS

a hatvani Járási Könyvtár szervezője

K É R D E Z Z - F E L E L E K

Hol vásárolhatók az új könyvtartani könyvek?

Kérdés: Adler Miklósné, főiskolai könyvtáros (Eger) kérdezi: Hol lehet megszerezni Sallai István »A könyvtári munka« és Sebestyén Géza »Útmutató tanszéki könyvtárosok számára« című könyvét?

Felelet: Sallai István könyve csak az Állami Könyvterjesztő Vállalat Könyvtárellátó Osztályán (Budapest, VI., Sztálin-út 16.) rendelhető meg. Értesülésünk szerint még mintegy 60—80 példány van raktáron e könyvből. Az Útmutató nem került könyvtárosi forgalomba, de ha tanszéki könyvtárosok levélben kérik a Budapesti Műszaki Egyetem Központi Könyvtárának Módszertani Osztályától, (Budapest, XI., Budafoki-út 6.) onnan díjtalanul megkapják.

Milyen könyvtárakkal köt »könyvtári megállapodást« az ÁKV Könyvtárellátó Osztálya?

Kérdés: Több üzemi könyvtáros kérdezi: Köt-e az ÁKV Könyvtárellátó Osztálya kisüzemi könyvtárakkal könyvtárellátási megállapodást?

Felelet: Az Állami Könyvterjesztő Vállalat Könyvtárellátó Osztálya tömegkönyvtárakkal, műszaki és tudományos könyvtárakkal köt könyvtárellátási megállapodást. A megállapodásban forint-összeg nem szerepel, hanem csak

a Könyvtárellátó és a megállapodást kötő könyvtár kapcsolatát rögzíti. A Könyvtárellátó a vele megállapodást kötő könyvtárakat kéthetenként tájékoztatja a megjelenő könyvekről és ugyanakkor megrendelőjegyzéket küld a könyvtárosoknak. A határidőig megrendelt könyveket biztosítja a megállapodást kötő könyvtárak részére. A megállapodás hatálya kiterjed a megjelent könyvek könyvtári feldolgozásban történt szállítására, régebben megjelent könyvek beszerzésére, könyvtári felszerelési cikkek és nyomtatványok szállítására, a könyvtár könyvkiadási és bibliográfiai tájékoztatására. A megállapodás mindig egy naptári félévre szól. A megállapodás felsorolja a Könyvtárellátó kötelezettségeit és a könyvtáros kötelezettségeit és részletezi a technikai lebonyolítás, szállítás, pénzügyi kiegyenlítés módjait. Ennek a megállapodásnak a mintája a Könyvtárellátónál megtekinthető. Mivel az üzemi könyvtárak is a tömegkönyvtárak közé tartoznak, azok is köthetnek megállapodást a Könyvtárellátóval. Technikai okokból azonban egyelőre minden könyvtárral nem köthetnek megállapodást, hanem figyelembe veszik a könyvtár nagyságát, fontosságát. Ha azonban a könyvtáros ragaszkodik a megállapodás megkötéséhez, kérését teljesítik. Hozzáfűzzük az elmondottakhoz, hogy a népkönyvtárak a Népkönyvtári Központ útján köthetnek ilyen megállapodást a Könyvtárellátóval.